

Johan Cruyf gedood in Gouda

Jan H. Kompagnie

Professor H.P.H. Jansen, kenner van de Middeleeuwen, heeft uitvoerige studie gemaakt van leven en streven van Jacoba van Beieren, gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen (1401-1436). In 1425 wist Jacoba te ontsnappen uit het Gravensteen te Gent en reisde zij naar Gouda, dat samen met Oudewater en Schoonhoven een Hoekse vestingdriehoek vormde van waaruit Jacoba zich drie jaar lang tegen haar machtige neef, Filips van Bourgondië, te weer stelde. Ten langen leste dolf zij toch het onderspit en tekende zij de vrede met Filips in 1428 bij de zogenaamde Zoen van Delft.

Jansen constateert dat de gravin in de literatuur een zielig imago heeft. Hij evenwel schetst in zijn werk het beeld van een nuffige, arrogante en wrede edelvrouw en illustreert dit beeld aan de hand van de volgende gebeurtenis, waarbij het slachtoffer een naam droeg die in onze tijd een meer dan bekende klank heeft.

'Johan Cruyf, de zoon van een Hoornse burger, die voor zaken in Gouda moest zijn, zag daar de gravin temidden van de soldaten en merkte iets te luid op: "Wat jammer dat een zo schone edele vrouw als een landloopster in soldatenkampen moet rondtrekken". Om deze opmerking werd hij aangehouden en prompt ter dood veroordeeld. Toen dit zijn vader Lambert Cruyf ter ore kwam, ijldde hij haastig van Hoorn naar Gouda en bood een flinke losprijs voor het leven van zijn zoon, maar hij kreeg te horen dat men een voorbeeld wilde stellen om de eer van de gravin te beschermen. Toen hij bleef aandringen werd afgesproken dat zijn zoon weliswaar voor de beul zou moeten neerknielen, maar dat Jacoba hem op het laatste moment zou begenadigen. Op het beslissende moment stak Jacoba geen vinger uit en zo eindigde om een onschuldige opmerking het leven van de arme Johan Cruyf'.

Uit: H.P.H. Jansen, *Jacoba van Beieren* (Den Haag 1976), geciteerd in: Jan Blokker, Jan Blokker jr. en Bas Blokker, *Het vooroudergevoel. De vaderlandse geschiedenis. Met schoolplaten van J.H. Isings* (Amsterdam/Antwerpen 2005) 81.